

Školství ve Vnorovech

Vystopovat počátky školství v naší obci je dnes již velmi obtížné. V minulosti patřily školy pod správu církve a existovaly vždy v sídlech farností. Byly to vlastně jakési církevní školy. Dá se proto říci, že až do zániku duchovní správy ve Vnorovech, po tureckých a tatarských vpádech, kdy byl kostel vypálen a připadl pod správu veselské fary, jistá forma nižšího školství existovala i zde. Žákům byly poskytovány jen základní znalosti, čtení, psaní a početnictví. Podle veselské kroniky z roku 1691 byla škola nejen u farního kostela ve Veselí, ale i u tehdy filiálního kostela ve Vnorovech a v Hroznové Lhotě.

Ještě počátkem 18. století nebyla ve Vnorovech obnovena duchovní správa, ba dokonce zde nebyl ani nikdo, kdo by uměl číst a psát. Proto někdy v letech 1713 až 1718 obrací se purkmistr, fojt a celá obec Vnorovy přes veselského pána Maxmiliána Želeckého na nejvyšší místa markrabství moravského s písemnou prosbou o opatření, aby se ve zdejších kostele konaly opět bohoslužby a byl zde ustanoven kantor.

Tato písemná žádost byla tohoto znění:

Vysoce urozenej pane, k nám nejmilostivejší.

Že Vaši Vysoce urozenou Milost zaneprázdnňujeme touto naší uníženou prosbou za milostivý odpuštění pokorně prosíme.

V příčině rektora, kterež jest nám v obci potřebnej, předně skrz dítky cvičení, za druhý nemáme takovýho člověka, aby mohl nejmenší cedulku, když se od milostivej vrchnosti k nám pošle, musíme přes pole takovýho člověka hledat, aby nám nětco zapsal anebo přečetl. Poněvadž nyní takovej vejš menovanéj člověk se nám nachází. Vašnosti milostivého pána, jakožto naší milostivé vrchnosti pro Boha Prosíme, že ráčí milostivě nám dovolit, abychom mohli takovýho rektora (kterež i za písáře nám bude sloužit), ráčí milostivě dovolit chovat. Co se týče rektora veselskýho, co ty běhy sou, ani jedenkrátě nám v chrámu Páně nespíval tak jako pohané musíme být. Když se trefí pohřeb, na najvýš nás potahuje, že nás nebude litovat, aby nás všichni čerti měli vzíti. Ještě podruhy milostivího pána pro Boha prosíme, že ráčí nám tou velikou milost učinit a takového vejš menovaného rektora dovolit chovat. Což jsme tej naději, že tato naše unížená prosba u vaší Vysoce Urozenej Milosti obdržena bude.

Za Vaši urozenou Milost na motlitbách my setrvávající pudmistr a celá obec v dědině Znorově.

Adresa: Přes Vysoce urozeného pána, pana Maxmiliána Želetskýho, svobodného pána z Potčenic, dědičného pána panství veselského, Prštic a Mayresu, J. Cis. Kr. Mti. radě v markrabství moravskému pánu, panu mému milostivému unížená prosba nás vnitř podepsaných.

První zmínka o rektorovi se nachází v rodné knize zdejší fary, kde je uvedeno, že 19.3. 1736 se narodil - Josef a pod jménem a příjmením otce je uveden Carolus Rsunek - ludirector Znorov. (Ludirector = rektor.) Vzhledem k špatné čitelnosti není vyloučena chyba v příjmení. Karel Rsunek zde podle všeho působil jen krátce, neboť již 19.6. 1746 se dovídáme, že ve věku 40 let zemřel Bernardus Hulita - „, ludirector Znorovis, patrně jeho nástupce. Po něm zde působil od roku 1746 až do roku 1781 Ondřej Antonín Fiala a od 27. června 1781 Josef Kočič, který zde sloužil celých 53 let 9 měsíců až do své smrti 3.5. 1835.

Dalším z rektorů byl Antonín Pospíšil, působící zde od roku 1835 patrně do roku 1845 , neboť jak se dovídáme z žádosti vdovy Alžběty Sokolářové o podporu pro sebe a své 4 děti po smrti manžela Jana Sokoláře - učitele, zemřelého 11. srpna 1865, který, jak se zde uvádí, vyučoval ve Vnorovech přes 20 let.

Staří vnorovští rektoři mívali i pomocníky - preceptory. Znami jsou dva.

Mezi nejstarší písemné památky z oblasti školství patří i Výkazy docházky a prospěchu žactva nedělní školy německé 1803 - 1845 a 1807 - 1850. Jde o doklad toho, že k obecnému školství patřil další doplňovací druh vyučování - formou nedělní školy, kdy ve skutečnosti šlo o realizaci germanizačních snah. Stejně jako obecnou školu i nedělní školu navštěvovali žáci všech tří přískolených obcí „Znorov, Zarazice a Lideřovic.

Další dochovaný doklad z historie školství v obci je „Výkaz docházky a prospěchu žáků obecné školy 1865 - 1869 „, a je již psán česky stejně jako „Popis školních dítek při farní škole ve Znorovách.

Kde se dříve vyučovalo není známo. Snad v některém domku. Nová školní budova byla postavena r. 1818 naproti kostelu a faře, a to nákladem matice náboženské a přispěním občanů. Později zde byl „potravní spolek“. Tato stará jednotřídní škola zde stála až do roku 1873, kdy byla pro malé prostory třídy zbořena a materiál z ní použit na stavbu kostelní kaple. Pozemek, na kterém škola stála, byl prodán domkařům Janu Řičicovi, Martinu Slavíkovi a Filipu Macháčkovi.

Zásluhu na tom, že byla postavena nynější škola, měl především učitel Josef Kříž, který do Vnorov přišel ze Sůchova. Nastoupil roku 1865 po zemřelém Janu Sokolářovi a ve staré škole vyučoval přes pět let. Bohužel nedožil se toho, aby mohl v nové škole vyučovat, neboť v témže roce, kdy byla dostavěna (1870), zemřel.

Základní kámen nové školy byl slavnostně položen 1. května 1869 za přítomnosti představitelů přískolených obcí, zástupců okresu a církve.

Starostou obce „Znorov“ v té době byl Pavel Horký; I. radní - Martin Ivan; II. radní - Jan Řičica. Starostou obce Lideřovic - Jakob Ožvola; I. radní - Bartoloměj Cibulka; II. radní - Jan Motyčka. Farářem vnorovským - Jan Richter (zemřel 2.3. 1870) a kooperátor Josef Baďura. Učitelem - Josef Kříž.

Stavba školy byla dokončena dne 1. září 1870 a o týden později, tedy 8. září 1870 posvěcena veselským farářem a děkanem D.P. Františkem Beranem za asistence zatimního duchovního správce D.P. Matěje Tchoře.

Celkové náklady na stavbu školy činily okolo 16000 zl. rak. a podělily se o ně obě obce Vnorovy a Lideřovice. Zarazice do té doby přískolené ke Vnorovám si postavily svou školu a při této příležitosti se od vnorovské školy odloučily.

V seznamu těch, kteří se zúčastnili otevření školy 8. září 1870, nacházíme i jména těch, kteří se na stavbě školy podíleli. Jsou to: Leopold Slovák - stavitel, zednický mistr Sternlicht. Kováři - Josef Hostýnek a Matěj Tomek - kovářský mistr; J. Beňo - stolářský mistr a Svoboda - mistr zámečnický.

Byl tu i František Čáp - prozatímní učitel, dosazený zde zřejmě po smrti Josefa Kříže. Ale již 17. října 1870 nastupuje na vnorovskou školu první samostatný učitel František Oprchal. Jeho plat, který si musel sám od dítek vybírat, činil asi 300 zl. rak., a k tomu palivo k otopu školy a jeho bytu od přískolených obcí.

Tento plat byl však jen na papíře, neboť peníze si musel od žáků vybírat sám, a tak, kdo měl zaplatit, kdo pro velkou chudobu neměl, nezaplatil. Za vyučování chudiny dostával ze Vnorov ročně 15 zl., z Lideřovic 4 zl. Od roku 1871 byl však již vyplácen císařským berním úřadem v Uh. Ostrohu, a to platem 500 zl. rak. ročně. V roce 1874 byl jmenován nadučitelem, což mu přineslo zvýšení platu o funkční příplatek 200 zl. rak. ročně a o rok později dostal první příplatek na stáří (tzv. první quinquagintalety) 50 zl. rak. Jeho celkový roční plat tedy činil 750 zl. rak. Z toho platu však odevzdal do okresní pokladny 20 zl. rak. na penzi a 12 zl. rak. daně ročně.

Druhým vyučujícím, který nastoupil na dvojtřídní školu 3. února 1871, byl podučitel Josef Fiala, který zde setrval jen 10 měsíců. Jeho služebné obnášelo 300 zl. rak. ročně plus byt a celoroční otop.

Následovali pak tři další nezkušení vyučitelé: František Slabinák - od listopadu do května 1872; Jan Strnadel od září 1872 do 31. prosince 1875 a František Luža od 3. ledna 1876 do 15. července 1876.

A tak od 1. září 1876 vyučoval nadučitel František Dufek 444 žáků sám ve dvou třídách vždy po půl dnu. Docházka žáků nebyla ale po všechny měsíce stejná, a to zvláště u starších žáků. Jak vyplývá z „Výkazu docházky a prospěchu žáků z roku 1865 „, chlapci nenavštěvovali školu především v květnu, červnu, červenci a pak zase v září a říjnu, tedy v měsících vrcholících prací. Děvčata vynechávala školu v daleko větší míře než chlapci. Ve skutečnosti děvčata chodila do školy jen v zimních měsících, především v lednu a únoru. Po ostatní dobu musela pomáhat doma, opatrovat mladší sourozence, chodit do služby a pod.

Učitelé a varhaníci

Bývalo zvykem, že každý samostaný učitel bral zároveň na sebe i úlohu varhaníka v místním kostele a to každý den při bohoslužbách, za což dostával r. 1870 10 mír* rži ze Vnorov, 4 míry z Lidéřovic a 2 měřice bez 1/4 čtvrti ze Zarazic, a pak nejistou a malou štolu** od pohřbů. Celá tato služba obnášela průměrně ročně až 15 zl. rak.

* 1 míra = jednotka označující za rakouské monarchie od r. 1765 vídeňskou metze = měřici = 53,55 l (na Moravě)

** 1 štola - jsou dobrovolné dary při pohřbech od rodiny zesnulého

Vedlejší příjmy učitele

Mezi vedlejší příjmy patřilo pečení oplatků, chození po Třech králích a po zápise.

1. Učitel pek l oplatky: Tento obyčej byl velmi starý. Již asi 4 týdny před vánočními svátky napekl učitel okolo 5 000 oplatků pro občany přifařených obcí a asi 2 000 pro jejich dobytek. Rozdíl mezi těmito oplatky byl v tom, že do oplatků pro dobytek byl vpečen kousek natě petržele. Asi pět dní před těmito svátky tyto oplatky roznášel učitel buď sám nebo s najatou osobou po všech jednotlivých domech. K tomu vzal tři až čtyři silnější žáky, jeden z nich nosil koš s oplatky, ostatní pytlíky na mouku, čočku, mák atd. toť dávky za oplatky.

2. Učitel chodil po Třech králích: a to v den tohoto svátku hned po litaniích a pak každého dne po škole vzal sobě kousek svěcené křídly a šel opět se třemi až čtyřmi žáky dům od domu psát nad dveře tři krále. Po příchodu do světnice zanotil učitel žákům píseň o třech králích a oni zpívali. Mezitím učitel psal nade dveře K+M+B, což znamenalo Kašpar, Melichar, Baltazar. Když byl s psaním hotov, šla hospodyně pro odplatu, která pozůstávala opět z mouky, čočky, máku apod. Dárky pak žáci odnesli učiteli domů.

3. Učitel chodil po zápise: každý rok před Velkou nocí sepisoval učitel všechny obyvatele přifařených obcí. Soupis, který pak odevzdal místnímu duchovnímu, obsahoval, kolik lidí je biřmovaných, kolik jich má jít k velikonoční zpovědi atd. Za soupis dostával od hospodyně vajčko.

Nadučitel Josef Oprchal této vedlejší činnosti po dvou letech zanechal, a to z několika důvodů. Pečení oplatků přinášelo mu téměř nulový zisk a vedlejší výdělky byly zákonem zakázány.

Úlevy - v té době byla velká bída, výdělky byly malé, rodiče nemohli platit a nechávali děti doma. Na žádost rodičů a představenstva místní školní rady bývalo z vyučování uvolněno přes 100 žáků, kteří byli posíláni na práci nebo museli vypomáhat doma. Tito žáci 7. a 8.

ročníku , kterým byly uděleny úlevy, museli být v třídní knize označeni velkým latinským Ú a to nařízením Zemské školní rady od r. 1885.

- **Vytápění školy** - až do roku 1876 obec dodala do školy dříví na otop a o vytápění školy a bytu se postaral správce školy. Představenstvu obce se ale zdálo, že se protopí mnoho dříví, proto přišlo v lednu 1877 na myšlenku přijmout za plat topiče.

- **Rozšíření školy** - roku 1880 došlo k rozšíření dosud dvojtřídní školy na trojtřídní. V témže roku bylo vyučováno z první čítanky od Klicpery a to nejen čtení, ale i psaní podle vzorů písma.

- **Studna před školou** - v prosinci r. 1883 byla na severovýchodní straně školy těsně pod okny dokončena studna. Její zbudování prosadil správce školy František Oprchal více jak po roku přesvědčování představitelů obou obcí (zejména představenstva Vnorov) o potřebnosti studny pro školu. Aby se mohlo začít kopat, musel nejdříve nadučitel Fr. Oprchal získat podílníky z obou obcí a sám jít příkladem jako největší podílník příspěvkem 12 zl. 50 kr. Studna si vyžádala nákladu přes 700 zl., přispěla i představenstva obou obcí částkou 150 zl. a darováním části školní zahrady na stavbu studny.

- **Rozšíření trojtřídní školy na pětitřídní** - již v roce 1885 vydala okresní školní rada nařízení, podle kterého měla být zdejší trojtřídní škola rozšířena na pětitřídní. Pro nepochopení zastupitelstev obou obcí se tomu nestalo. V následujících letech obě obce několikrát žádaly o prodloužení lhůty na přístavbu pro nejrůznější důvody (neúroda, krupobití, sucho apod.). Roku 1893 bylo vše připraveno k zahájení stavebních prací na přístavbě školy. Byla vyřízena všechna povolení, vyhotoveny plány a schváleno místo pro stavbu. Přesto obě obce zažádaly spolu s místní školní radou o odklad ještě do příštího jara.

Roku 1894 byly konečně zahájeny práce na rozšíření školy. Stále však panoval nejednotný názor na počet tříd. Místní školní rada byla pro šestitřídku, sbor učitelů pro čtyřtřídní chlapeckou a čtyřtřídní dívčí, nakonec však školní zemská rada prosadila pětitřídku rozdělenou na chlapeckou a dívčí.

Stavbu převzal zednický a tesařský mistr z Veselí Josef Doležal a práce na ní byly zahájeny 27. března 1894. Celý náklad na stavbu obnášel částku 17 600 zl. Z toho Vnorovy zaplatily 14 000 zl. a Lideřovice 3 600 zl. Od té doby patřila ke škole i nová tělocvična a zahrada. Stavba byla dokončena 10. října 1894. Pro školní rok 1894/95 byly přijaty nové učitelské síly, mezi nimi i první žena, učitelka - Kamila Raschová.

V první třídě bylo vyučováno 97 žáků, v druhé 74, ve třetí 107, ve čtvrté 104 a v páté 114. Pátá třída rozdělena podle pohlaví na dvě části.

Nová školní budovy byla vysvěcena 21. října 1894 důstojným p.c.k. okr. školdozorcem P. Františkem Perůtkou za asistence ještě šesti jiných kněží.

Byty pro učitele byly zřízeny ze staré učírny, stejně jako kancelář pro řídicího se vchodem na chodbu do nové budovy.

Je zajímavé, že stejný okresní školdozorce P. Fr. Perůtka shledal jen několik měsíců po tom, co novou školní budovu vysvětil, že její místnosti nevyhovují počtu žáků. Třídy byly stavěny nanejvýš pro 80 žáků, ale navštěvuje je až 120 žáků. Současně vybídl místní školní radu, aby spolu s představenstvem obou obcí zažádala o rozdělení na čtyřtřídní chlapeckou a čtyřtřídní dívčí. Jejich vyjádření však bylo záporné.

Úlevy žáků - úlevy znamenaly špatnou docházku, což mělo neblahý vliv na prospěch žáků. Rodiče dětí z vyšších ročníků v letních měsících tyto děti dosti využívali k polním pracím, zvláště při obdělávání cukrovky, k opatrování sourozenců, k hlídání příbytků apod. Pro

zlepšení školní docházky vydala c.k. školní rada výnos č. 1803 ze dne 25.11. 1900 o zavedení zvláštního způsobu upomínání pro nedbalou školní docházku, který byl zaveden na okrese Hodonín. C.k. okresní školdozorce každý měsíc předvolal do Strážnice k osobnímu jednání rodiče dětí a za neomluvené zameškané hodiny je trestal peněžitou pokutou nebo vězením.

Cesty za prací - největší znepokojení u učitelského sboru způsobovaly výpravy zdejších občanů na práce do „Dolních Rakous a Uher“, neboť rodiče s sebou brali své školou povinné děti. Ostatní děti, které nechali doma bez dostatečného dozoru, navštěvovaly školu velmi nepravidelně. Do školy chodily v zanedbaných šatech, často o hladu, bez sešitů, per a tužek. V Rakousku děti pobývaly se svými rodiči z jara dva měsíce a téměř dva měsíce na podzim. Po tuto dobu tam německé školy navštěvovaly jen velmi poskromnu. Rakušané většinou nechtěli děti českých dělníků přijímat, a když je přijali, při vyučování si jich nevšímalí, takže děti to, co se ve zdejší škole naučily, tam brzy zapoměly.

Další rozšíření školy - V červenci roku 1905 bylo místní školní radě vytýkáno c.k. okr. školní radou, že všechny třídy školy jsou přeplněné a nedostává se učeben pro všechny pobočky. Proto okr. škol. rada navrhovala řešit situaci dalším rozšířením školy nebo vyškolením obce Lideřovic ze školního obvodu vnorovského a zřízením nové školy pro Lideřovice.

Místní školní rada po předchozím jednání ve svém usnesení ze dne 2. ledna 1906 vydala souhlas, aby obec Lideřovice byla vyškolená ze školního obvodu vnorovského a jako náhrada za náklady, které se stavbou školy měla, obdržela od obce Vnorov částku 8000 K. Obec Lideřovice však žádala 8000 zlatých a proto byl tento návrh zamítnut.

Na začátku téhož roku se nakonec obecní zastupitelstva obou obcí dohodla, že zdejší pětitřídní škola, u které od školního roku 1898/99 byly každého roku zřízeny tři pobočky, budou přistavěny další tři třídy a celá škola zůstane pod vedením jednoho nadučitele (společné chlapecké i dívčí).

Okamžitě byly zahájeny přípravy a již 4. dubna 1906 po konzultaci se stavebním odborníkem bylo rozhodnuto, že budou postaveny čtyři učebny, aby budova byla úhlednější a aby byla připravena jedna učebna pro případ zřízení nové pobočky při některé třídě. Navíc náklady na čtvrtou učebnu by později byly mnohem vyšší než nyní.

Přístavba nových učeben, oprava starší budovy, zřízení studně atd. byla na základě konkurzu zadána dne 14. června 1906 Jindřichu Janíkovi z Veselí, který ze šesti uchazečů předložil nejnižší nabídku a z celkového rozpočtu 30700 K slevil 16 1/2 %.

Dne 25. června se započaly vyzdívát základy, ale pro nedostatek cihel a stavebních dělníků nebyla dokončena do 15. září 1906, jak bylo plánováno. Kolaudace proto proběhla až 27. října 1906 a svěcení nové přístavby se konalo 28. října 1906.

Školní zahrada - v roce 1842 byla založena před školou ovocná zahrádka a školka pro ovocné stromky. V prvních letech nepřinášela očekávaný užitek, neboť dříve tam býval vojenská jízďárna a půda byla samé kamení a cihelná drť. I po vyčištění zde byla neúrodná půda chudá na živiny a humus, takže se tu vysázeným semínkům z ovocných stromů ani zelenině dlouho nedařilo. Teprve po roce 1900 začala školní zahrada přinášet uspokojivé výsledky a až prodejem štěpovaných stromků byly získány prostředky, které částečně začaly krýt vynaložené prostředky. Např. roku 1902 bylo prodáno přes 220 štěpů občanům po 40, 30, 20 a 10 h.

Přístavbou školy v roce 1906 se školní zahrada zmenšila téměř na polovinu, což je asi na 5 a. Pěstovala se zde zelenina, ovocné stromky i květiny.

-

Vyškolení Zarazic - v dubnu 1909 byla polovina Zarazic, která dříve patřila ke školnímu obvodu vnorovskému, přidělena městu Veselí.

Bohoslužby ve škole - v roce 1908 se ve Vnorovech začal stavět nový farní kostel. Poslední mše sv. ve starém kostele se konala 21. července 1908 o páté hodině ranní. Po ní byla nejsvětější Svátost přenesena do školy, kde se po dobu stavby nového kostela bohoslužby odbývaly. Mše se konaly po celý rok v dívčí třídě v přízemí a na chodbě. Samozřejmě že třída škole velmi chyběla, a tak si pomáhali spojením dvou tříd v jednu, zejména v letním období a poledním vyučováním ve dvou třídách v zimní době. Bohoslužby se ve školní budově konaly až do 25. října 1909.

Měšťanská škola - dne 10. června 1921 podala místní školní rada spolu se zastupitelstvy obou obcí žádost o povolení zřídit ve Vnorovech měšťanskou školu. Po ohledání místností navržených pro měšťanskou školu 16. března 1921 okresní školní rada žádosti vyhověla a doporučila ji zemské školní radě k dalšímu řízení. Tou bylo 24. září 1921 vydáno svolení zřídit první českou měšťanskou školu smíšenou o třech třídách.

Dne 15. listopadu 1921 byla otevřena první třída měšťanské školy a přihlásilo se do ní 80 žáků. Do té doby měly Vnorovy čtyřtřídní obecnou školu dívčí se dvěma pobočkami a čtyřtřídní chlapeckou rovněž se dvěma stálými pobočkami. Jelikož však do nově otevřené I. třídy měšťanské školy přešlo 80 nejstarších dětí a poněvadž se začal projevovat úbytek dětí jako následek válečných událostí, byly 8. února 1924 spojeny obě obecné školy v jedinou pětitřídní smíšenou školu obecnou se dvěma stálými pobočkami. Druhá třída měšťanské školy byla otevřena počátkem školního roku 1922 - 23 a o rok později (1. září 1923) i III. třída, takže škola byla úplná.

Oprava školy - o prázdninách v roce 1925, poprvé, co škola stojí, provedena řádná oprava celé budovy. Od všech okapových trub udělány cementové odtoky, celá škola zvenčí obílena a natřena. Půdy vyčištěny a letní tělocvična rozšířena tím, že bylo ubráno zahrádky, kde byl později postaven železný plot na podezdívce. Oprava stála přes 8000 Kč. Bylo také zakoupeno 5 nových kamen značky „Fenom“ asi za 6000 Kč.

Učitelské byty - dříve bydleli všichni učitelé obecné školy ve školní budově, mimo jednoho učitele, Josefa Krestu, který docházel denně ze Strážnice. Školní kabinety byly upraveny jako byty a učební pomůcky měla obecná škola spolu s měšťanskou v jediném kabinetu. Teprve v roce 1927 se pro naprostý nedostatek nájemných bytů, a to zvláště pro učitele, a po dlouhých jednáních rozhodlo zastupitelstvo Vnorov řešit tento problém stavbou učitelských bytů na místě obecního hostince. Byty byly postaveny v průběhu letních měsíců r. 1927 a vyžádaly si nákladu asi 120 000 K. Jeden z těchto bytů dosud obývá bývalý ředitel školy p. Jaromír Dostál (do Vnorov nastoupil 22.8. 1932). Přiškolená obec Lidéřovice se rovněž zavázala čestným slovem, že postaví alespoň jeden rodinný byt pro ženaté učitele, slibu nedostála oproti Vnorovům, které postavily byty tři.

Stavba měšťanské školy - stavba měšťanské školy, o které rozhodli r. 1920 zástupci obou obcí, byla neustále odkládána. V roce 1926, kdy se již mělo začít s přípravami, rozvodněná Morava a Velička zaplavily všechny louky - jediný vydatný zdroj příjmů (škoda na 200 000 Kč), čímž se oddálilo její zahájení.

O rok později - 6. září přijela do Vnorov odborná komise z Hodonína na pozvání obecní rady Vnorov, aby posoudila vyhlédnuté místo pro stavbu měšťanské školy, které se zástupcům Vnorov jevílo jako nejvhodnější, a to za starým „preshausem“ na kopci nad dnešním obchodním střediskem. Komise místo schválila. Přesto byla komise povolána ještě

jednou, 11. ledna 1928, aby posoudila, zdali by z úsporných důvodů nebyla řešením problému přístavba nebo nadstavba školy. Po pečlivé prohlídce školy komise tuto možnost zamítla.

Na společném zasedání zástupců obou obcí se liděrovští kategoricky postavili proti návrhu Vnorov postavit měšťanku na schváleném místě na Záhumenicích pro jeho vzdálenost od Liděřovic a trvali na přístavbě školy.

Ale ani vnorovští zastupitelé neměli jednotný názor na stavbu měšťanky, a proto byla svolána

14. dubna do hostince u Kočišů schůze všech občanů, kde byla hlasováním novostavba zamítnuta. To už i úřední činitelé v tom viděli úmyslné vyhledávání překážek, sledující jediný cíl, oddálit a tím znemožnit novostavbu nutné školy.

To byl důvod, proč okr. škol. výbor v Hodoníně dne 17. dubna 1929 jednomyslně doporučil zrušení měšťanské školy ve Vnorovech. Toto ostré opatření se osvědčilo, neboť již 26. dubna 1929 musel starosta na žádost 12 - ti zastupitelů svolat obecní zastupitelstvo, které rozhodlo provést novostavbu na náklad samotných Vnorov bez ohledu na Liděřovice. Hned se začalo jednat o výkupu pozemků za školou a zadání projektu.

Množily se námitky občanů proti stavbě a ani místní školní rada neprojevovala dosti pochopení. Všechna jednání v této věci byla úmyslně ztěžována. Až 2. května 1930 stavební komise uznala plány za vhodné a doporučila je k realizaci. Rozpočet však došel až v červnu a překvapil svou výší 1 500 000 Kč. To odradilo ještě více, a tak k zadání stavby nedošlo. Odpůrci stavby hledali další a další příčiny, aby vše oddálili. Proto 9. června 1932 nařídil okresní školní výbor pro škol. rok 1932-33 zrušení I. třídy měšťanské školy a výzvu, že v případě, že nebude postaráno o vyhovující budovu, nařídí zrušení i II. a III. třídy. Jelikož nebyly učiněny žádné kroky k nápravě, nařídil 5. srpna 1933 zrušit i II. třídu. Měšťanské škole zůstala jen jedna třída a rodiče museli s dětmi chodit k zápisu do gymnásia do Strážnice nebo do měšťanské školy do Veselí, kde byl po nich požadován roční příspěvek na pomůcky 150 Kč.

To byly natolik pádné důvody, že přiměly zástupce obou obcí přehodnotit situaci a začít konečně jednat.

Se stavbou měšťanky se však započalo až ve školním roce 1937 - 38. O prázdninách byl bývalý byt ředitele školy upraven na přechodnou třídu. Počátkem září 1937 bylo započato s bouráním tří domků za školou (vykoupěny obcí), aby se získalo stavební místo k rozšíření. Základy se začaly kopat v září, pro nepřízeň počasí se však práce na čas pozastavily. V druhé polovině dubna bylo hlavní schodiště ve staré budově zabeďeno a pracovalo se na připojení ke staré škole. Práce na přístavbě však pokračovaly pomalejším tempem než se očekávalo, a tak pravidelné vyučování bylo zahájeno až 15. září 1938.

K získání stavebního místa byly vykoupěny domky od Pavla Holuba, Karla Knotka a Marie Slezákové. Jako náhradu jim obec postavila domky nové za celkový obnos 101 000 Kč v roce 1936.

Od 30. září do 10. října bylo přerušeno vyučování na obou školách, neboť v nich bylo ubytováno vojsko. Dne 24. září 1938 byla vyhlášena všeobecná mobilizace. Dne 16. března 1938 byla zabrána školní budova k vojenským účelům. Z tohoto důvodu se na obou školách nevyučovalo, a to na obecné škole od 16.3. do 23.3. a na měšťanské škole od 16.3. do 24. 3. 1939. Po 24. březnu bylo vojsko ubytováno kromě kreslírny a tělocvičny ještě ve 4 učebnách, a proto byly spojeny třídy I. A a I. B měšťanské školy a vyučování kreslení a rýsování bylo v těchto spojených třídách a tělocvik ve všech třídách hrazen jinými předměty. Vojsko školní budovu vyklidilo teprve ve svátky velikonoční (6.4. 1939).

V červnu 1948 vyšel zákon o jednotné škole, jímž se upravilo celé školství. Změnily se nejen názvy, ale také náplň škol. Bývalá měšťanská a obecná škola byla přejmenována na střední a národní školu.

V roce 1950 bylo na národní (základní) školu zavedeno ústřední topení ze sousední střední (měšťanské) školy. Povolení vydáno již o rok dříve.

V roce 1953 odhlasovalo Národní shromáždění nový školský zákon, podle kterého se mění dosavadní devítiletá střední škola na osmiletou školní docházku.

O čtyři roky později, v roce 1957, se škola dočkala zavedení vodovodu a odpadů v osmi třídách a položení parket ve čtyřech třídách. Místní výbor se také zabýval špatným stavem fasády na staré části školy, a proto roku 1959 zadal opravu školy Okresnímu stavebnímu podniku ve Veselí nad Moravou.

V roce 1961 došlo opět ke změně struktury školství. Povinná osmiletá školní docházka byla prodloužena o jeden rok, což vedlo i k změně názvu na „Základní devítiletou školu“.

Po léta nevyhovující školní kuchyň a jídelna, nacházející se v 1. patře staré školní budovy, se v roce 1973 přestěhovala o patro níže, do nové moderní jídelny s kuchyní, která vznikla po adaptaci z bývalého ředitelského bytu, čímž nahoře, po uvolnění jídelně vznikla nová třída a tím odpadlo směnné vyučování.

Další, co škole chybělo byly šatny, které by vyřešily tíživou situaci na chodbách, které byly vlastně jediným místem, kde si mohli žáci odložit svrchní oblečení a uložit boty do laviček. Ke stavbě nových šaten došlo teprve v roce 1980 podle projektové dokumentace OSP Veselí n. Mor. Do užívání byly předány až v roce 1982.

Ve školním roce 1979 - 80 měla ZDŠ naposled devátou třídu a tudíž žáci odcházeli v přechodném období do učebních oborů a na studie z devátých i osmých tříd současně.

Generální oprava školy - V roce 1991 byla zahájena generální oprava školy. Nejprve byly provedeny nejnnutnější opravy střechy, neboť na mnoha místech zatékalo do tříd, docházelo k zahnívání podlah, opadávání omítky a poškozování malby. Musely být opraveny nefunkční okapy a svody, od nichž docházelo k poškozování fasády. Opravu si vyžádala i tělocvična, kterou hygienická kontrola uzavřela pro závady, které ohrožovaly bezpečnost dětí (uvolněné parkety, nedostatečné větrání, špatné osvětlení atd.)

Mezi nejzákladnějšími stavebními akcemi v roce 1992 byla stavba plynové kotelny, rekonstrukce topení, výměna rozvodů teplé a studené vody, odpadů, včetně rekonstrukce všech soc. zařízení podle požadavků hygieniků. Ve třídách se částečně provedla výměna nevyhovujícího osvětlení, opravily se poškozené omítky, podlahy, a vymalovaly se třídy. Opravena byla střecha nad tehdejší síní M. Kudeříkové (dnešní jídelna) a nad šatnami.

V roce 1994 se započalo s rekonstrukcí střechy ZŠ, první etapou nad nejstarší částí školní budovy. Při minulé opravě střešní krytiny v roce 1980 byly ponechány latě 120 let staré, z větší části práchnivé a prohnílé. To způsobovalo, že v nich hřebíky nedržely a hliníkový plech odpadával. Při silnějším větru docházelo k podfouknutí střechy a odletující plech ohrožoval kolemjdoucí a žáky. Zanedbáno bylo i to, že pod plech nebyla upevněna výdřeva s lepenkou jako nyní. Bílá hliníková krytina, která byla při poslední opravě neodborně namontována, byla na staré i nové části školy do posledního plechu odstraněna a nahrazena novou hliníkovou krytinou červené barvy. Odstraněná krytina byla rozprodána a za utržené peníze byla nakoupena nová krytina na pokrytí rozestavěné hasičské zbrojnice. Poškozené trámy byly vyměněny a na ně přišla nová výdřeva. Oprava střechy byla dokončena v roce 1995.

Nové stravovací zařízení - Pro déletrvajícím nevyhovujícím stavem škol. kuchyně a jídelny, která neodpovídala počtu stravovaných žáků, ani požadavkům hygieniků, hrozilo uzavření školní kuchyně a jídelny. Po důkladném zvážení byla v roce 1995 zahájena stavba nového stravovacího zařízení v prostoru hudební síně (dříve síně M. Kudeříkové), která byla přestavěna na jídelnu se 76 místy a kapacitou pro 250 podávaných jídel ve škol. jídelně + 50 obědů pro veřejnost. Kuchyň, která je schopná vařit až 500 obědů denně, vznikla rekonstrukcí

sousední třídy a přístavbou do dvora bylo získáno zázemí kuchyně s přípravkami jídel, sklady, chladírnou, kanceláří, soc. zařízením apod.

K novému stravovacímu zařízení se od nové kotelny zbudoval tepelný kanál a připojil se vodovod a kanalizace. V okolí stavby došlo k úpravě terénu, k zhotovení příjezdové komunikace ke kuchyni ze zámkové dlažby včetně ostatních zpevněných ploch.

Stravovací zařízení s kuchyní vybavenou novým zařízením, patří k nejmodernějším na okrese. Celkové náklady na stravovací zařízení dosáhly na 5 000 000 Kč včetně rekonstrukce staré jídelny a kuchyně na třídy a šatnu a nainstalování 4 nových oken v nové kuchyni.

Výměna oken - V další fázi generální opravy školy došlo k výměně 65 oken v přední a boční části budovy za nová. Okna jsou zvenku zasklena dvojitým sklem DITERM a zevnitř jednoduchým sklem, které zvyšuje tepelnou izolaci a snižuje hluk z ulice. Jsou vybavena pětibodovým zavíráním HOBES, měděnými okapovými plechy, drážkou pro silikonové těsnění a dalšími prvky zvyšujícími jejich kvalitu i vzhled. Okna na základě výběrového řízení velmi kvalitně vyrobil p. L. Slavík z Liděřovic. Celková cena oken (bez DPH) činila s více pracemi 675 000 Kč. K výměně došlo i u předních vstupních dveří.

Nová fasáda školy - Po výměně oken a dveří mohla přijít na řadu oprava fasády. Pro chybějící finanční prostředky byla oprava několikrát odložena a až teprve letos, v roce 1999, se podařilo získat finanční obnos, za který mohla být opravena alespoň fasáda průčelí školy, čímž škola v době probíhajících oslav získala důstojný ráz. Projekt požadoval co nejvíce zachovat původní vzhled stavby, a proto také byla staré školní budově dodělána stříška nad bývalým vchodem, pod kterou byl nápis škola. Po stranách tohoto vchodu, který je dnes již zazděný, a místo něj je okno, jsou umístěny dvě bronzové busty významných vnorovských rodáků - básníka Jana Skácela, který se v této školní budově narodil (7.2. 1922 - 7.11. 1989) a básníka a spisovatele Františka Zýbala (20.3. 1891 - 6.4. 1940).

dnešní podoba školy (1999)

Historie mateřských škol v obci

Myšlenkou zřídit v obci opatrovnu pro děti ze Vnorov a Liděřovic se zabýval již před rokem 1898 zdejší farář Jan Pitlíček. Avšak teprve jeho hospodyně, Františka Mlýnková uskutečnila v této věci první kroky, když ze svých úspor zakoupila v exekuční dražbě podsedek č. 164 ve Vnorovech naproti kostelu, zbořila obytné stavení a na tom místě vystavila nový domek, který před svou smrtí v poslední vůli poručila obci vnorovské ku zřízení opatrovny - školky, pro děti ze Vnorov a Liděřovic, ale to vše až po smrti své děvečky Marie Žídkové, která po dlouhá léta u ní sloužila, a která na domek ze svých úspor

přispěla částkou 2 000 K. Ostatní pozemky k tomuto pozemku patřící poručila pozůstatelka Fr. Mlýnková dědicům svých bratrů a to až po smrti Marie Žídkové. Františka Mlýnková zemřela na jaře roku 1910. Obec se ještě nějaký čas pokoušela s Marií Žídkovou dohodnout ve věci opatrovny, ale marně. Ta trvala na doživotním užívání domu i zahrady.

Dům, známý jako „Marjánčino“ po jménu uživatelky, po jejím odchodu vystřídalo ještě několik nájemníků. Po roce 1951 zde mělo nově založené JZD dokonce své kanceláře.

S přestavbou domu na MŠ s jednou třídou, kuchyní a sociálním zařízením začal MNV v roce 1960. Do první třídy mateřské školy nastoupilo 1. září 1961 třicet dětí. O rok později přistavena další třída a ještě jedna místnost.

Ale ani dvě třídy pro 60 dětí nestačily pokrýt zájem rodičů, a tak tehdejší MNV v roce 1971 zajistil třetí třídu MŠ v domě č. 108, jehož majitel Josef Bílek emigroval do Kanady a jeho majetek podle tehdejších zákonů propadl ve prospěch státu. Po adaptaci domu byla tato třída otevřena k 1. září 1972

V roce 1979 musela být pro velký zájem zahájena stavba nové MŠ na Dolině, kterou postavila parta zedníků - důchodců pod vedením Josefa Karase spolu s brigádníky z řad občanů v akci Z.

K slavnostnímu otevření MŠ II došlo 1.9. 1982 a k 1.1. 1983 přešla pod správu JZD Mír Vnorovy. Tím došlo k tomu, že děti prošly předškolní výchovou na MŠ tak, jak se požadovalo.

Při plynofikaci v roce 1987 byly původní kotle na tuhá paliva osazeny hořáky na plyn. Ukázalo se však, že mají příliš velkou spotřebu, a tak je v roce 1994 nahradily dva kotle na plyn, čímž se docílila téměř 50% úspora plynu.

MŠ I – stará školka

MŠ II – nová školka